

III

(Vorbereidende handelingen)

EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

579e ZITTING VAN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ, 14.6.2023-15.6.2023

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke regels ter bevordering van de reparatie van goederen en tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en de Richtlijnen (EU) 2019/771 en (EU) 2020/1828

(COM(2023) 155 final — 2023/0083 (COD))

(2023/C 293/11)

Rapporteur **Thierry LIBAERT**

Corapporteur **Émilie PROUZET**

Raadpleging	Europees Parlement, 17.4.2023 Raad van de Europese Unie: 12.4.2023
Rechtsgrond	Artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Afdeling Interne Markt, Productie en Consumptie
Goedkeuring door de afdeling	2.6.2023
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	66/0/0
Goedkeuring door de voltallige vergadering	14.6.2023
Zitting nr.	579
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	178/1/1

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) feliciteert de Commissie met het pakket voorstellen om de repareerbaarheid van producten te vergemakkelijken en deze mogelijkheid doeltreffend en passend te maken door vanaf het ontwerp tot het einde van de levenscyclus van het product op te treden.

1.2. Het EESC is van mening dat sommige van de hieronder beschreven maatregelen de doeltreffendheid van dit recht op repareerbaarheid kunnen helpen versterken.

1.3. Een betere voorlichting van de consument kan ongetwijfeld bijdragen tot het recht op reparatie. In die zin is de oprichting van een nationaal platform dat alle informatie verzamelt een positief initiatief, maar de voorwaarden voor het opzetten en bijwerken ervan moeten worden verduidelijkt.

1.4. Ten tweede, wat het gemakkelijker maken van reparaties betreft, is het EESC ingenomen met de evenwichtige maatregelen met betrekking tot de wettelijke garantie, die de reparatieplicht aanscherpen zonder iets af te doen aan het recht van de consument om in geval van groot ongemak toch voor vervanging te kiezen. Het EESC is echter van mening dat de aanscherping van de reparatieplicht van de distributeur gepaard moet gaan met een daadwerkelijke tenuitvoerlegging van het recht van de distributeur om volledig verhaal te halen bij de fabrikant (met name wat betreft reserveonderdelen en kosten). Distributeurs vormen immers de schakel met de consument en moeten in die rol ondersteund kunnen worden.

1.5. Om de keuze voor reparatie buiten de wettelijke garantieperiode te vergemakkelijken, is het van essentieel belang dat er aanbieders van reparatiediensten beschikbaar zijn en dat de reparateurs een passende beroepsopleiding hebben genoten. Ook moeten alle reparateurs over de nodige informatie inzake reparatie en onderhoud en over de benodigde reserveonderdelen kunnen beschikken, tegen een redelijke prijs.

1.6. Het bevorderen van de repareerbaarheid van producten vanaf de ontwerpfase valt onder een afzonderlijke ontwerpverordening. Repareerbaarheid moet echter ook na de ontwerpfase, dus na de verkoop, worden ondersteund. Daarom verzoekt het EESC de Commissie om in het licht van de lopende modernisering van het kader voor intellectuele eigendom⁽¹⁾ na te gaan of het wenselijk is de uitwisseling van gegevens over reserveonderdelen en de repareerbaarheid van producten te bevorderen. Voorts moet er gemakkelijker kunnen worden beschikt over reserveonderdelen die met een 3D-printer zijn gemaakt of over betrouwbare tweedehands onderdelen en moet de ondersteuning voor opgeknapte producten worden verbeterd.

1.7. Omwille van de consistentie moet dit recht op reparatie ook een verbod inhouden op praktijken zoals bijvoorbeeld serialisering, die opzettelijk reparatie proberen te verhinderen, als duidelijk is dat ze worden gebruikt om de concurrentie op de markt voor reserveonderdelen te belemmeren.

1.8. Ten slotte moet aandacht worden besteed aan de kwaliteit, de veiligheid en de kosten van reparaties. Het laten concurreren van aanbieders van reparatiediensten via het geharmoniseerde formulier op basis van vergelijkende informatie zou een goede manier zijn om de markt te ontwikkelen. Het EESC vindt echter dat er absoluut meer moet worden gedaan en dat op basis van eerdere ervaringen op nationaal niveau moet worden bepaald welke financiële instrumenten de consumenten het meest kunnen stimuleren om hun producten te laten repareren.

1.9. Het EESC wijst erop dat reparatie een kwestie is die alle belanghebbenden aangaat, niet alleen ondernemingen, en verzoekt de Commissie de aanzet te geven tot publiekscampagnes om de consument bewuster te maken van zaken als onderhoud, gebruik en reparatie van producten.

2. Samenvatting van het voorstel van de Commissie

2.1. Dit voorstel voor een richtlijn maakt deel uit van een reeks teksten die de consument een grotere rol willen geven in de groene transitie. Het sluit aan bij bestaande initiatieven, waaronder de Europese Green Deal (december 2019), het actieplan voor de circulaire economie (maart 2020) en de nieuwe consumentenagenda (november 2020).

2.2. Om de reparatie van niet-conforme goederen te bevorderen, wil de Europese Commissie de bal dus bij de consument leggen, die op twee sleutelmomenten voor de circulaire economie kan kiezen:

1. op het moment van aankoop, in overeenstemming met:

- a) het voorstel voor een verordening inzake het ecologisch ontwerp van producten, die eisen omvat inzake productontwerp en beschikbaarheid van reserveonderdelen en;
- b) het voorstel voor een richtlijn betreffende het versterken van de positie van de consument voor de groene transitie, dat voorschriften bevat voor de verstrekking van informatie over de duurzaamheid en repareerbaarheid van producten op het verkooppunt;

2. en na verkoop:

- a) in overeenstemming met de richtlijn betreffende de wettelijke garantie, waarbij de consument tijdens deze garantietermijn na de aankoop van het product, in geval van een defect, kan kiezen tussen kosteloze reparatie of kosteloze vervanging van het niet-conforme product. Er kan worden afgezien van reparatie als reparatie onmogelijk of onevenredig duur voor de distributeur is of ernstig ongemak voor de consument met zich meebrengt;
- b) dit initiatief inzake repareerbaarheid heeft ook betrekking op de periode na de verkoop.

2.3. Het voorstel voor een richtlijn tot vaststelling van gemeenschappelijke regels ter bevordering van de reparatie van goederen heeft betrekking op gevallen van defecten of beschadigde producten parallel met en na het verstrijken van de wettelijke garantietermijn. Het bevat in hoofdzaak vier verplichtingen:

- een algemene verplichting tot reparatie;
- het verstrekken van een informatieformulier over de reparatie en reparateurs;
- het verstrekken van informatie met betrekking tot de reparatie;
- de oprichting van een nationaal informatieplatform over de reparatie en over reparateurs.

⁽¹⁾ https://single-market-economy.ec.europa.eu/industry/strategy/intellectual-property/industrial-design-protection_nl

Eén artikel wijzigt echter Richtlijn (EU) 2019/771 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁾ betreffende de bepalingen inzake de rechtsmiddelen van de consument bij niet-conformiteit (wettelijke garantie). Op grond hiervan prevaleert reparatie boven vervanging in gevallen waarin reparatie minder of evenveel zou kosten als vervanging van het product.

3. Algemene opmerkingen

3.1. Het EESC is ingenomen met de doelstellingen van het voorstel voor een richtlijn, namelijk de bevordering van een echt Europees recht op reparatie. Het is van mening dat dit voorstel een nuttige aanvulling vormt op eerdere initiatieven met betrekking tot het ecologisch ontwerp van producten, de versterking van de positie van de Europese consument en de informatie aan de consument over milieucclaims.

3.2. De Commissie heeft duidelijk begrepen dat de ontwikkeling van het recht op reparatie een Europese prioriteit moet zijn. Reparatie staat centraal in het economische model dat de EU moet bevorderen, samen met de marktdeelnemers (fabrikanten, distributeurs...), de consumenten en, in ruimere zin, de Europese burger. Het EESC wil daarom een visie op het "recht op reparatie" delen: het mag niet beperkt blijven tot een "formeel" of "theoretisch" recht. De Europese wetgeving moet gebaseerd zijn op het beginsel dat het aanbod van en de vraag naar kwaliteitsvolle reparaties moeten worden gewaarborgd door te zorgen voor daadwerkelijke toegang tot reparatie en door de keuze van de consument op dit gebied aan te moedigen.

3.3. Vanuit milieuoogpunt is het verlengen van de levensduur van een product een belangrijke maatregel om de impact van de consumptie te verminderen. Uiteraard moet deze verlenging gezien worden in het licht van de levenscyclusanalyse, aangezien niet alle producten een lange levensduur hebben. Het EESC steunt derhalve de maatregel waarbij de verplichting tot repareerbaarheid wordt gekoppeld aan de in de gedelegeerde handelingen per productcategorie gedefinieerde levensduur van het product, die in het kader van de toekomstige verordening inzake ecologisch ontwerp van producten worden vastgesteld.

3.4. Voorts stemt het EESC in met de eerste lijst van betrokken producten in bijlage 2. Het steunt ook het idee om deze lijst aan te vullen met de productcategorieën die in de in paragraaf 3.3 genoemde gedelegeerde handelingen zijn gedefinieerd. Zo worden het ontwerp en de repareerbaarheid van producten automatisch gekoppeld aan de aan de consument verstrekte informatie en aan het recht op reparatie.

3.5. Wat het sociale en economische aspect betreft: door spullen te repareren worden waarde en kwaliteitsbanen gecreëerd in Europa. Volgens een studie van GAIA ⁽³⁾ levert elke 10 000 ton gerepareerd materiaal 404 banen op — dat is vijftig keer meer dan wanneer het wordt weggegooid. Het EESC vreest echter dat de beroepsopleiding en technische vaardigheden die nodig zijn om dit recht te doen gelden, ontoereikend zijn. Daarom verzoekt het de Commissie om, in nauwe samenwerking met de beroepsorganisaties, alle nodige instrumenten in te zetten om basis- en vervolgoopleidingen op het gebied van reparatie te ontwikkelen.

3.6. Bovendien biedt reparatie grote voordelen op het gebied van koopkracht, met name voor de meest kansarme groepen consumenten, die over het algemeen gedwongen worden hun producten vroegtijdig te vernieuwen.

3.7. Het EESC is verheugd dat de Commissie in haar voorstel voor een richtlijn rekening houdt met de noodzaak om zowel het garantiekader als de periode buiten de garantie te regelen. Dit is des te belangrijker omdat het kader voor de duur van de wettelijke garantietermijn uiteenloopt (twee jaar in de meeste landen, drie jaar in Griekenland, voor de geschatte levensduur van het product in Finland en in Nederland). Meer transparantie en duidelijkheid over reparatiepraktijken op Europees niveau en zelfs een opwaartse harmonisatie van de rechtskaders zijn ook een noodzakelijke voorwaarde voor de toepassing van het recht op reparatie.

4. Specifieke opmerkingen

In de specifieke opmerkingen worden de mogelijkheden voor verbetering uiteengezet op basis van de voorstellen van de Commissie om reparatie voor de consument aantrekkelijker te maken dan vervanging.

4.1. Beter consumenteninformatie

4.1.1. Het EESC is ingenomen met het voorstel van de Commissie om consumenten beter te informeren door ervoor te zorgen dat elke lidstaat over een platform beschikt waar reparatieoplossingen kunnen worden gevonden. Het is belangrijk dat de voorwaarden voor het opzetten en beheren van dit platform worden gespecificeerd om ervoor te zorgen dat de informatie volledig en actueel is.

⁽²⁾ Richtlijn (EU) 2019/771 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2019 betreffende bepaalde aspecten van overeenkomsten voor de verkoop van goederen, tot wijziging van Verordening (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG, en tot intrekking van Richtlijn 1999/44/EG (PB L 136 van 22.5.2019, blz. 28).

⁽³⁾ GAIA, "Zero Waste and Economic Recovery. The job creation potential of zero waste solution", 2021.

4.1.2. Wie voor reparatie kiest, moet weten welke voorwaarden aan de reparatie zijn verbonden in vergelijking met vervanging. Dankzij de concurrentie tussen reparatiediensten en de transparantie van de prijzen, voorwaarden en kwaliteit van de reparatie als gevolg van de verplichting om een reparatieformulier op te stellen, kan de consument betere aanbiedingen krijgen en zo meer reparaties laten uitvoeren. Het EESC vindt het dan ook een goede zaak dat wordt getracht om de door reparateurs verstrekte informatie te harmoniseren door een Europees formulier voor te stellen. Het verzoekt de medewetgevers te zorgen voor samenhang tussen dit voorstel, het voorstel inzake het ecologisch ontwerp van producten en de voorstellen inzake milieueclaims.

4.1.3. Het EESC steunt ook de invoering van een op Europees niveau geharmoniseerde repareerbaarheidsscore voor elke productcategorie, zoals voorzien in de ontwerpverordening inzake het ecologisch ontwerp van producten en zoals het eerder heeft aanbevolen. Het roept de lidstaten op zich te verbinden tot de invoering van een dergelijke score in overeenstemming met het Europese project, omdat anders hogere kosten voor de belanghebbenden en verwarring voor de consument ontstaan.

4.1.4. Ten slotte is een Europese informatie- en bewustmakingscampagne nodig om de consument de voordelen van reparatie en van het beginsel “koop beter, niet meer” te doen inzien. Deze bewustmakingscampagne moet ervoor zorgen dat de consument beter geïnformeerd wordt over hoe hij zijn spullen moet onderhouden. In die zin steunt het EESC de maatregelen die in het voorstel voor een richtlijn inzake milieueclaims (*groene claims*) worden voorgesteld.

4.2. *Reparatie vergemakkelijken*

4.2.1. De vraag of er al dan niet gerepareerd moet worden, rijst voor het eerst tijdens de garantieperiode. In dit stadium wordt het principe “liever repareren dan vervangen”, dat door het EESC in zijn advies over de consument en de groene transitie al werd bepleit (*), adequaat toegepast. De verkoper moet het product repareren wanneer dat even duur of minder duur is dan vervanging, behalve wanneer de kosten buitenproportioneel hoog zijn of het product niet te herstellen is. Dit is dus ook van invloed op de keuze van de consument tussen vervanging en reparatie. De consument mag echter altijd om een vervangend product vragen als de reparatie veel ongemak veroorzaakt, zoals in het geval van producten die hij nodig heeft in zijn dagelijks leven of voor de uitoefening van zijn beroep.

4.2.2. Maar deze maatregel kan alleen effect sorteren en economisch haalbaar zijn als de mogelijkheid van distributeurs om verhaal te halen bij de fabrikant in dwingende wetgeving is verankerd en dus gewaarborgd is. Als een distributeur verplicht is om ongeacht de kosten een reparatie uit te voeren, moet hij zich effectief tot de fabrikant wenden voor reserveonderdelen en voor verdeling van de kosten. Deze verplichting moet eenvoudig genoeg uit te voeren zijn zodat de kleine en middelgrote ondernemingen eraan kunnen voldoen.

4.2.3. Ook de verplichting voor producenten om hun goederen na de wettelijke garantieperiode te repareren is een fundamentele stap vooruit. Om redenen van concurrentie is het van essentieel belang dat deze verplichting ook geldt voor producenten van buiten de EU. Het EESC wijst er daarom nogmaals op dat werk moet worden gemaakt van de aansprakelijkheid van de gemachtigde vertegenwoordigers en van de distributiecentra.

4.2.4. De territoriale spreiding van reparatiediensten is een andere belangrijke factor om mensen aan te zetten tot het laten repareren van hun spullen. Het EESC is van mening dat Europa meer reparateurs nodig heeft en dat er een proactief beleid op het gebied van beroepsopleiding voor reparateurs moet worden gevoerd, te meer daar het beroep van reparateur door de opkomst van digitale technologie en geconnecteerde producten sterk is veranderd. Naast opleiding is er ook behoefte aan goed betaalde kwaliteitsbanen, aangezien veel lidstaten al te kampen hebben met een tekort aan geschoolde arbeidskrachten, met name in de ambachtelijke sector.

4.2.5. Om een volwaardig netwerk van reparatiediensten op te zetten, is het noodzakelijk dat onafhankelijke reparateurs dezelfde kansen krijgen als door producenten erkende reparateurs. Het EESC vindt voorts dat de Commissie de ontwikkeling van nieuwe bedrijfsmodellen zoals professionele reparatiediensten, reparatiewerkplaatsen, reparatiecafés enz. moet ondersteunen en aanmoedigen, en pleit dan ook voor meer toegangspunten voor reparaties.

4.3. *De repareerbaarheid van producten vanaf de ontwerpfase en daarna bevorderen*

4.3.1. Feit is dat geplande veroudering reparatie in de weg staat, maar dergelijke praktijken komen al uitgebreider in andere richtlijnen aan de orde.

4.3.2. Omwille van de consistentie zou het echter beter zijn als de Commissie zou voortbouwen op dit voorstel over reparatie en de lidstaten zou vragen om alles wat de repareerbaarheid van producten opzettelijk verhindert te verbieden. Het recht op reparatie is een wassen neus als producten zo zijn ontworpen dat ze niet te repareren zijn.

(*) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van de Richtlijnen 2005/29/EG en 2011/83/EU wat betreft het versterken van de positie van de consument voor de groene transitie door middel van betere informatie en bescherming tegen oneerlijke praktijken (COM(2022) 143 final — 2022/0092 (COD)) (PB C 443 van 22.11.2022, blz. 75).

4.3.3. Praktijken als serialisering of koppeling, waarbij bepaalde onderdelen een serienummer krijgen, belemmeren of verhinderen de vervanging van productonderdelen. Wanneer een onderdeel met een serienummer wordt vervangen en dat nummer niet overeenkomt met het nummer dat het moederbord heeft geregistreerd, wordt de werking van het toestel gewijzigd of geblokkeerd. Door deze praktijk kan alleen het door de fabrikant goedgekeurde of gecertificeerde technische netwerk de reparatie uitvoeren, worden onafhankelijke reparateurs en refurbishers benadeeld en wordt ook het gebruik van onderdelen van de circulaire economie onmogelijk gemaakt. Het EESC roept de Commissie en de lidstaten op om praktijken die de reparatie duidelijk belemmeren te verbieden en te bestraffen.

4.3.4. De ontwerpverordening inzake het ecologisch ontwerp van producten bepaalt per productcategorie hoe lang reserveonderdelen beschikbaar moeten zijn. Gezien de uitdagingen in verband met het tekort aan grondstoffen verzoekt het EESC de Commissie echter om de productie van reserveonderdelen met behulp van 3D-printing te stimuleren. Dit houdt in dat producenten, zoals sommigen de afgelopen jaren al hebben gedaan, hun 3D-modellen bekendmaken wanneer zij deze onderdelen zelf niet meer produceren. Daarom verzoekt het EESC de Commissie om in het licht van de komende herziening van het kader voor intellectuele eigendom, na te gaan of het wenselijk is het uitwisselen van gegevens over deze reserveonderdelen en het verstrekken van deze informatie via het platform te bevorderen.

4.3.5. Het EESC zou graag zien dat de EU de renovatiesector steunt, omdat deze dezelfde economische en milieudoelstellingen nastreeft als de reparatiesector.

4.4. *De reparatiekosten aanpakken*

4.4.1. De kosten zijn een van de grootste obstakels voor reparatie. Daarom moeten de bepalingen van het voorstel voor een richtlijn worden aangevuld met voorstellen om de reparatiekosten voor de consument te verlichten.

4.4.2. Volgens het EESC kan het wijdverbreide gebruik van een informatieformulier — dat inzicht biedt in de prijs van een reparatie en concurrentie tussen reparateurs mogelijk maakt — reparatie buiten de wettelijke garantietermijn stimuleren en de reparatiekosten verlagen.

4.4.3. Om de reparatiekosten te drukken, zou de EU het gebruik van tweedehands reserveonderdelen kunnen aanmoedigen. Het EESC betreurt dat de markt voor betrouwbare gerecyclede tweedehands goederen of reserveonderdelen momenteel vrij beperkt en niet concurrerend is vanwege een gebrekkige infrastructuur en het ontbreken van adequate wetgeving.

4.4.4. De Commissie moet echter nog meer doen en concrete maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat het prijs signaal voor reparatie gunstiger is. Bovendien moet ze er bij de lidstaten op aandringen in dit verband maatregelen nemen. Het EESC acht het derhalve van essentieel belang dat er fiscale prikkels komen of andere compenserende maatregelen worden genomen om reparatie te bevorderen. Op basis van eerdere ervaringen op nationaal niveau moet worden bepaald welke instrumenten het meest geschikt zijn om de markt voor tweedehands goederen en reparaties te stimuleren.

Brussel, 14 juni 2023.

Voorzitter van het
Europees Economisch en Sociaal Comité
Oliver RÖPKE